

Styret i Chc Norge Pensjonskasse
Storebrand Pensjonstjenester AS
Postboks 455
1327 LYSAKER

VÅR REFERANSE
18/12377

DERES REFERANSE

DATO
27.09.2019

Merknader - endelig rapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i CHC Norge Pensjonskasse 3. april 2019. Det stedlige tilsynet ble gjennomført som ledd i Finanstilsynets risikobaserte tilsynsvirksomhet. Formålet med tilsynet var gjennomgang av pensjonskassens system for styring og kontroll samt risikoeksponering og kapitalisering.

Til grunn for disse merknadene ligger Finanstilsynets foreløpige rapport datert 19. juni 2019 og styrets kommentarer til rapporten i brev av 12. september 2019.

Finanstilsynet har følgende merknader etter det stedlige tilsynet:

1. FORHOLD KNYTTET TIL RISIKONIVÅ OG KAPITALISERING

Finansielle stilling og kapitalmål

Pensjonskassens system for risikostyring skal ha som premisse at det forenklede solvenskapitalkravet skal etterleves til enhver tid. Finanstilsynet har uttalt at pensjonskasser med lav margin til det forenklede solvenskapitalkravet bør utarbeide en plan for oppbygging av en tilfredsstillende margin til kravet. Pensjonskassen bør i sin risikostyring også se hen til det forenklede solvenskapitalkravet uten bruk av overgangsregelen. Pensjonskasser som ikke oppfyller det forenklede solvenskapitalkravet uten bruk av overgangsregelen, bør utarbeide en plan/strategi for å oppfylle dette kravet på sikt.

Per 1. januar 2019 var CHC Norge Pensjonskasse blant de 13 pensjonskassene med lavest solvenskapitaldekning og de 11 pensjonskassene med lavest solvenskapitaldekning uten bruk av overgangsregelen. Finanstilsynet ba i sin foreløpige rapport om styrets vurdering av pensjonskassens finansielle stilling. Finanstilsynet ba om styrets vurdering av nivået på etablerte kapitalmål.

Det følger av styrets svar at styret benytter solvenskapitaldekningen som sin primære styringsparameter for å kvantifisere pensjonskassens totalrisiko og vurdering av finansiell stilling. Styret fremhever at solvenskapitaldekningen har utviklet seg positivt. Finanstilsynet vil imidlertid påpeke at rentenivået har falt betydelig i tredje kvartal 2019 og at dette har redusert pensjonskassens solvenskapitaldekning uten overgangsregelen. Styret viser til fremskrivninger utarbeidet av aktuar som viser at solvenskapitaldekningen vil styrkes frem til overgangsregelen utløper. Finanstilsynet

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

Telefon 22 93 98 00
Telefaks 22 63 02 26

post@finansstilsynet.no
www.finanstilsynet.no

Saksbehandler

Runar Elvsborg
Dir. tlf 22 93 99 03

merker seg at styret vil vurdere å utvide analysen med fokus på ugunstige scenarioer. Finanstilsynet tar til etterretning at pensjonskassen styrer mot en solvenskapitaldekning på 150 prosent med bruk av overgangsregelen og at styret betrakter en solvenskapitaldekning på dette nivået som tilfredsstillende på lang sikt. Se også brevets avsnitt 2.1.1 om kapitalmål for solvenskapitaldekningen uten overgangsregelen.

Beregningsgrunnlaget for administrasjonskostnader

Finanstilsynet registrerte at pensjonskassen vurderte at det hverken er positive eller negative marginer i avsetningene for kapitalforvaltnings- og administrasjonskostnader. Det følger av årsregnskapet at administrasjonsresultatet var negativt i 2018, men at dette var forventet. Av aktuars rapport/presentasjon for styret i september 2018 følger det at "administrasjonsmodellen" bør overvåkes. Finanstilsynet ba i sin foreløpige rapport om styrets vurdering av om beregningsgrunnlaget for administrasjonskostnader er tilstrekkelig.

Styret fremhever i sitt svar at det følger nøye med på utviklingen i administrasjonsresultatet og understreker at negative administrasjonsresultat i 2017 og 2018 skyldes engangskostnader. Finanstilsynet registrerer at styret mener at det er brukt realistiske forutsetninger om fremtidige kostnader, men at gjennomføringen av IORP II ikke er tatt hensyn til. Finanstilsynet tar til etterretning at styret vil bestille en analyse fra aktuar av beregningsgrunnlaget for administrasjonskostnadene når det endelig kostnadsbildet er kjent.

Gjenforsikring

Pensjonskassen har inngått avtale om katastrofedekning, men har tidligere vært gjenforsikret gjennom 100 prosent kvotegjenforsikring. Finanstilsynet kommenterte denne avtalen i endelig rapport etter stedlig tilsyn i pensjonskassen i 2012. Etter det Finanstilsynet forstår vil det ta tid før avtalen er endelig avvirket. Under tilsynet ble det uttalt at avtalen medfører merarbeid og økt kompleksitet for pensjonskassen. Finanstilsynet stilte i sin foreløpige rapport spørsmål om det kan være hensiktsmessig for pensjonskassen å ta initiativ for å avvikle avtalen raskere.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret vil utrede muligheten for å avvikle kvotegjenforsikringsavtalen i løpet av 2019.

2. FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL

2.1 Overordnet styring og kontroll

2.1.1 Strategi og overordnede retningslinjer

Overordnet strategi - Definisjon av styrets risikotoleranse og risikoappetitt mv.

I strategidokumentet har styret fastsatt toleransegrenser for samlet risiko basert på grønn, gul og rød sone for solvenskapitaldekningen. Identiske soner er etablert for solvenskapitaldekning uten bruk av overgangsregelen (som er mer risikobasert), men Finanstilsynet kunne ikke se at dette ytterligere berøres i dokumentet. Det var dermed uklart for Finanstilsynet om og hvordan solvenskapitalkravet uten bruk av overgangsregelen er integrert i pensjonskassens risikostyringssystem.

Det fremgår av styrets svar at det behandlet det overordnede strategidokument i styremøtet 10. september 2019. I strategien er pensjonskassens toleransegrenser basert på solvenskapitaldekning med overgangsregelen, men styret fremhever at det er presisert at kvartalsvis rapportering skal vise solvenskapitaldekning med og uten overgangsregelen. Styret fremhever at rapportering av

solvenskapalkravet uten overgangsregelen representerer viktig styringsinformasjon og indikerer pensjonskassens reelle finansielle stilling etter nytt regelverk. Finanstilsynet vil bemerke at solvenskapitaldekningen uten overgangsregelen bør integreres i risikostyringssystemet på en slik måte at tiltak gjennomføres når solvenskapitaldekningen uten overgangsregelen når nivåer som styret vurderer ikke å være tilfredsstillende.

Styret har i strategidokumentet skissert en plan for tiltak som skal vurderes gjennomført når solvenskapitaldekningen er i gul eller rød sone. Finanstilsynet vurderte i sin foreløpige rapport at tiltakene var overordnede og ikke nærmere belyst. Finanstilsynet stilte spørsmål om det er realistisk at pensjonskassen i en kritisk situasjon kan ta opp ansvarlig lån og motta kapitalinnskudd fra arbeidsgiverforetaket. Finanstilsynet ba om styrets vurdering av om arbeidsgiverforetaket har vilje og evne til å understøtte pensjonskassen i en kritisk kapitalsituasjon.

Styret fremhever i sitt svar at arbeidsgiverforetaket ved tidligere anledninger har tilført pensjonskassen kapital ved behov. Finanstilsynet registrerer at det er etablert en rutine med kvartalsvis rapportering til sponsor om pensjonskassens finansielle stilling.

Etter Finanstilsynets oppfatning bør styret som en del av strategien etablere en klar kapital- og beredskapsplan, herunder definere en klar strategi for oppbygging og bruk av bufferkapital.

Styret viser i sitt svar til tiltaksplanen som er angitt i den overordnede strategien. Finanstilsynet tolker svaret slik at tiltaksplanen er oppdatert. Finanstilsynet legger til grunn at pensjonskassens tiltaksplan er konkretisert / ytterligere belyst og at pensjonskassen har vurdert realismen i det enkelte tiltak.

Retningslinjer for interessekonflikter

Styret bør gjennom de styrende dokumentene og det etablerte avtaleverket sikre pensjonskassens faktiske uavhengighet fra arbeidsgiverforetaket og daglig leders uavhengighet til tjenesteleverandørene. Finanstilsynet kunne ikke se at styrets og daglig leders instruks ga klare føringer for hvordan slike mulige interessekonflikter skal vurderes og håndteres eller at dette berøres i pensjonskassens øvrige styrende dokumenter.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret har utarbeidet et eget styrende dokument (Retningslinjer for interessekonflikt) som ble behandlet 10. september 2019.

2.1.2 Organisering og ansvarsforhold

Uavhengige kontrollfunksjoner

Finansforetakslovens krav til uavhengige kontrollfunksjoner er ikke gjennomført for pensjonskasser. Pensjonskassene er imidlertid underlagt krav om uavhengig kontroll med kapitalforvaltningen og krav til at risikoanalyser skal gjennomføres av en enhet som er uavhengig av utøvende enhet. Finanstilsynet har i sitt tilsynsarbeid anbefalt pensjonskassene å utvide kontrollfunksjonens ansvarsområde til å dekke oppfølging av virksomhetens samlede risiko. Det vises til IORP II-direktivet som blant annet stiller krav til en uavhengig risikostyringsfunksjon. Finanstilsynet forventer at pensjonskassene videreutvikler sitt system for risikostyring for å sikre helhetlig og uavhengig overvåking av pensjonskassens risikoer, herunder videreutvikle pensjonskassens vurdering/kvantifisering og jevnlig rapportering av samlet risiko. Pensjonskassen bør identifisere hvilke tiltak som bør gjennomføres for å møte forventede fremtidige krav.

Det følger av styrets svar at styret og administrasjonen har brukt tid på å sette seg inn i utkast og endelig høringsnotat om gjennomføringen av IORP II. Finanstilsynet registrerer at daglig leder overfor styret har presentert oversikt over tiltak som må på plass ved tilpasning til nytt regelverk, og at innføringen av IORP II er inkludert i pensjonskassens dokumentasjon for risikostyring og internkontroll.

Utkontraktering

Jevnlig vurdering av avtaleforhold mv.

CHC Norge Pensjonskasse har utkontraktert administrasjonen av pensjonskassen til ulike tjenesteleverandører. Finanstilsynet er av den oppfatning at styret jevnlig bør vurdere alle sentrale avtaleforhold og stille spørsmål om organiseringen av virksomheten er hensiktsmessig. Finanstilsynet registrerer at det følger av pensjonskassens overordnede strategi at styret minst hvert tredje år skal gjøre en slik vurdering. Finanstilsynet ba i sin foreløpige rapport styret redegjøre nærmere for hvordan dette er operasjonalisert.

Styret viser til sin møteplan der det fremkommer at gjennomgang av avtaleforhold er et fast årlig punkt. Finanstilsynet registrerer at styret vurderer avtaleforholdet til samtlige tjenesteleverandører med fokus på pris, leveranse i henhold til avtalte frister, kvalitet, digitale løsninger, antall hendelser og service. Etter Finanstilsynets oppfatning bør dette være en formell prosess.

Det følger av risikostyringsforskriften at avtalene skal sikre at Finanstilsynet gis tilgang til opplysninger fra og tilsyn med virksomheten der Finanstilsynet finner det nødvendig. Finanstilsynet stilte spørsmål ved om dette er ivarettatt i avtalen med ansvarshavende aktuar. Finanstilsynet stilte spørsmål om avtalen bør inneholde krav til leverandørens system for internkontroll, herunder kontroll med nøkkelpersonrisiko.

Det følger av styrets svar at avtalen med ansvarshavende aktuar vil bli oppdatert når forhold knyttet til innføring av IORP II er endelig avklart. Finanstilsynet registrerer at styret vil påse at avtalen regulerer Finanstilsynets innsyn og krav til systemet for internkontroll, herunder kontroll med nøkkelpersonrisiko. Finanstilsynet tar til etterretning at styret inntil videre har innhentet bekreftelse fra avtalemotpart som sikrer at Finanstilsynet gis innsyn og revisjonsrett.

2.1.3 Overvåking og rapportering

Regnskapsrapportering

Finanstilsynet registrerer at pensjonskassen kun utarbeider regnskap halvårlig. Finanstilsynet stilte spørsmål om regnskapet bør utarbeides kvartalsvis for å sikre ytterligere kontroll og oppfølging.

Styret viser i sitt svar til at overgangen til fripoliser gjør at det forventes mindre endringer i medlemsbestanden, og at innføringen av IORP II vil bidra til ytterligere kontroll og oppfølging. Styret vurderer det derfor som tilstrekkelig å videreføre halvårlig regnskap. Finanstilsynet tar dette til etterretning, men ber styret jevnlig vurdere om regnskapet bør utarbeides hyppigere.

2.2 Kapitalforvaltningsområdet

2.2.1 Strategi og overordnede retningslinjer

Kapitalforvaltningsstrategien

Styret bør i strategien gi klare føringer for hvordan kapitalforvaltningen skal utøves. Av strategidokumentet bør det klart fremgå hvilke investeringsaktiviteter som er tillatt, for eksempel: Tillatte markeder / geografiske områder, tillatte aktivklasser og tillatte finansielle instrumenter, herunder derivater, instrumenter/verdipapirer som ikke omsettes i et regulert marked og komplekse produkter som er vanskelige å verdivurdere. Styret bør gjennom den etablerte rammestrukturen sikre at alle vesentlige risikoer er styrt.

Finanstilsynet registrerer at det i pensjonskassens kapitalforvaltningsstrategi er etablert rammer for allokering i ulike aktivklasser, herunder delt opp i norske og utenlandske investeringer, men utover dette få føringer innenfor den enkelte aktivklasse. Styret har fastsatt referanseindekser for den enkelte aktivklasse, men det er ikke uttalt eller gitt rammer/retningslinjer for om det skal være aktiv eller indekxnær forvaltning. Det er uklart om føringene/begrensningene som er gitt, utover allokeringsrammene, også gjelder for selskapsporteføljen. Styret har ikke etablert rammer/retningslinjer for å styre kredittmarginrisiko/kredittrisiko. Finanstilsynet registrerer at det av strategidokumentet følger at "*pensjonskassens overordnede frihetsgrader, risikorammer og investeringsbegrensninger er angitt i den til enhver tid gjeldende avtale med forvalter*", men vil påpeke at styret i strategien bør gi klare overordnede føringer som grunnlag for nærmere operasjonalisering i forvaltermandatet.

Finanstilsynet registrerer at styret i sitt svar viser til at de føringer som Finanstilsynet etterlyser følger av forvaltermandat- og fullmakt, herunder gjennom fastsettelsen av de verdipapirfond som forvalter kan investere i. Styret viser til at lite likvide aktivklasser er klart definert som oppdrags-giverbestemte investeringer. Styret er av den oppfatning at strukturen gir god kontroll og styring med de vesentlige risikoer. Finanstilsynet stiller fortsatt spørsmål om kapitalforvaltningsstrategien gir klare nok føringer for utøvelsen av kapitalforvaltningen og sikrer at alle vesentlige risikoer er styrt.

2.3 Forsikringsområdet

2.3.1 Strategi og overordnede retningslinjer

Forsikringsstrategien

Finanstilsynet forventer at det foreligger en forsikringsstrategi som fungerer som et styringsverktøy for styret. Strategien bør klart etablere styrets risikotoleranse og inneholde et rammeverk for forsikringsrisiko med angivelse av risikorammer for de ulike forsikringsrisikoene. Det bør gis klare føringer og retningslinjer for de tiltak som skal gjennomføres når rammene overskrides eller strategidokumentets øvrige retningslinjer fravikes.

Pensjonskassen bør etablere rammer/retningslinjer som gjør at styret kan forsikre seg om at etablerte beregningsgrunnlag er tilstrekkelige. Finanstilsynet registrerte at det følger av pensjonskassens forsikringsstrategi at dersom risikoresultatet og administrasjonsresultatet er negativt over tre år, skal pristariffen gjennomgås og om nødvendig styrkes. Finanstilsynet stilte spørsmål om rammen bør brytes ned på det enkelte element (død, opplevelse og uførhet). Finanstilsynet la til grunn at etterlevelse av rammene/retningslinjene jevnlig rapporteres til styret.

Styret viser i sitt svar til aktuars gjennomgang i styremøtene hvor risikoresultatet brytes ned på det enkelte resultatelement (død, opplevelse og uførhet). Finanstilsynet legger til grunn at det er etablert rammer for hvert enkelt element og at faktisk nivå sett i forhold til rammen jevnlig rapporteres til styret.

Beregning og rapportering av det forenklede solvenskapitalkravet

Finanstilsynet påpeker på generelt grunnlag at pensjonskassen har ansvaret for beregningen og rapporteringen av det forenklede solvenskapitalkravet selv om dette er utkontraktert. Beregningsmetoder og forutsetningene som er lagt til grunn, skal dokumenteres. Endringer i beregningsmetoder og forutsetninger skal klart fremgå og begrunnes.

For Finanstilsynet

Hege Bunkholt Elstrand
seksjonssjef

Runar Elvsborg
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.